

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VIII. Eleemosynæ maleficas artes retundunt, beneficia posterorum
memoriæ tradunt, nomen immortale pariunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Huavissimus ex imo emerit, perinde si è cadavere non
vermes, sed unguenta & aromata mera ebullirent. Ni-
hil suaveolentius misericordia; cælum exhilarat, &
terras. Theophannio neque sanguine neque hac san-
ctimoniam inferiorem jungs.

CAPVT VIII.

*Eleemosynæ maleficas artes retundunt, bén-
eficia posterorum memorie tradunt, nomen
immortale parunt.*

REx Macedo Alexander in eam cogitationem
venit, ut orbem terrarum suæ potestatis facere
moliretur. Antequam militares copias Macedoniam
educeret, quidquid argenti facti habuit, id latraps ac
ducibus suis pæne omne dilargijs est. Hic unus ali-
quis majoris audientiae regiam manum submovere,
& tantum non prodigalitatis accusare, eam munifi-
centiam videri nimiam, sed interrogare, quid denique
rex sibi servaret? Hic Alexander ore tenident: In
vero plurimum, inquit, refervo mihi, spem amplissi-
mam ad principatum orbis, hunc ducum in eorum
opem obtinendum nihil diffido. Quapropter animos
illis addere ad vincendum largitate munerum mei
confiliis est. Montes plumbeos non difficulter spernit,
qui certò sperat aureos.

Qui sua pæne omnia pauperibus impedit, spem
sibi reuinet multò maximam. Hæc Alexandri spe lon-
gè certior, & thesauris omnibus verè opulentior; imo
secura prorsus & certa est. Altera illa bellū initur &
ferro; at varius est bellū eventus, & infelix sepe pro-
curſus ferri: spes autem ista diuina erigitur promi-
ſis. Suas pollicitationes Deus in auras evanescere non
sinet. Dei filius dixit: Cælum & terra transflunt, verba
autem mea non præteribant. Præmissio Christi lucu-
lentissima: Amio dico vobis, non per leti mercede lucu-
Mare. 2.9. lentissima: Amio dico vobis, non per leti mercede lucu-
v.4. frigidæ. Hoc promissum firmans: Da, inquit, pauperibus,
v.11. & habebis thesaurum in celo. Cum scis convivium, voca pa-
pauperes, retraheretur enim tibi in resurrectione iustorum. Hæc
spem reddunt certam, hæc illam attollunt cælo, mó-
dò fides non claudicet. Huc magis firmanda nunc
exponemus, quām potenter eleemosynæ omnes infe-
torum consultationes, ut vetus lex loquitur, artelque
maleficas expugnant, & largitori nomen æternum
concilient.

§. I.

In Republicâ Christianâ beneficos, sagas & ve-
nificas, primaria diaboli mancipia reperiunt, nec levi-
numero, tantum malum est, ut quibusdam videa-
tur incredibile. Sed res loquitur. Innumera damnâ se-
getibus, pecori, & hominibus illata clamant. Et quis
ad eo perficitæ frontis sit, ut tam diversos magistratus
tot locis in eam hominum luen gladio & igne vindica-
entes erroris damnet? Tot millia hujus orcinianæ
plebis in rugum ierunt, & omnes judices iniqua senti-
tentia acculabimus? Sunt nihilominus frigidissimi
Christiani, nec isto nomine digni, qui manibus pedi-
bûisque obstant, quod minus hoc lolii genii eradicetur;
ne forsitan, quod ajunt, in innocentia saeviatur.
O homines divini honoris hostes! Nunquid non ex-
pressissimè lex divina imperat? Veneficos non patiunt vi-
vere. Hic ego præsules, dynastas, principes, reges,
quād pollui contentissimâ voce, & divino iustu in-
clamo: Veneficos non patiemini vivere. Ferro &
flammâ hæc deterrina hominum peitis exscindenda.
Exirpetur hoc lolium, ne nimia fecunditate incre-
scat, quod chœu fieri videmus & dolemus. Tolsantur

Tom. II.

A īmpii, ne lues serpat, ardeant perduelles Dei, ne in-
ferorum regnum in hunc orbem transferant. Vobis, o
principes & reges, commissis est gladius, ut in capita
noxia justis suppliciis anadvertisatis: quis autem magis noxius, quām qui Numinis hostis juratus? Venefici
ac veneficas omnes profecti ac jurati sunt hostes
Dei. O princeps, o rex, veneficos non patieris vivere!

Ad infandum hoc malum potius cavendum fu-
Quatuor
ciunt exhortationes calidæ, quæ Dei leges, præmia, mores hoc
supplent, posuissent autem æternitatem assidue in-
malum
culcent. Si enim divinum noinem fugat, daemons, cœverat,
non minus lex & opera divina publice collaudata id
virium habebunt. Deinde jura menta, perjuria & ex-
cerationes diræ neutiquam tolerandæ sunt. Nec enim
osse aut pane alliciendus est canis, quem abactum ve-
lis. Atqui depreciationes diræ, ac perjuria diabolus jam
ante promptissimum accersunt. Tertio diaboli, &
B omnis plebs Acherunticæ minimi formidanda est.
Dissidentiam in Deum talis formido nudit. Injuria in
Deum est diabolus metuere. Hinc ajunt eos, qui ve-
nificos accusant, aut iis se aliter opponunt, non facile
ab hac hominum colluvie lœdi. Quartæ farentur lage,
homini in pauperes sincerè largo noceri non posse.

In Hornenii agro Wertani virginum cœnobium
triennio à lage gravissimè infestatum est. Originem
mali cam affirmant. Venefica è monasterio libram sa-
lis petuit, post bimestrè reddendam, & quidem cum
demonoma-
niā mago-
ram. Bre-
vibachii
4.6. collat.
Vide Viatoris
1.4. c. 10.
Bodinum l.
3. c. 1. de
læmonoma-
niā mago-
ram. Bre-
vibachii
4.6. collat.
Færet. c. 25.

Venefici, & Pharmaceutria diabolorum amicae, ut
tam hominibus, quam pecoribus noceant, adiunguntur.
Quod quod commodius possint, subinde medificant. Ne-
gant rogari vicinum eit periculum. Nam iis potissi-
mum officere creduntur, qui aut stipendi negant, cum
tamen magos esse neficiant, aut qui dant, etiæ diaboli
cognitos esse non ignorent.

Anno millesimo quingentesimo septimo, Pictavis, a Seu Au-
in celeberrimo religiosorum hominum conventu op-
timæ fide narratum, duos magos bœuo & lurido
vultu, emaciato corpore, squalida veste ad opulentas
ædes petulice tipem; et negat, familiam maleficiis ar-
bitus, carminibusque ita incantasse, ut domestici om-
nes in rabiem acti, miserabile fati genus obierint, Ri-
gidioris animadversionis hic nemo Deum accuset.
Dominus illius iniquitini, non una solam inclemenciam
in pauperes peccatorum. Hoc illis solenne fuit, egentes
verbis alperis repellere, nec panem nec pecuniam lar-
giri, plus vini vomere, quam ægris impendere; equos
& canes laetus quam homines fame fractos pacce-
re. In hos tales jure merito Satan carifex immittitur.
Pecant, qui pauperes perire volunt; judicium tac. c. 2.
illius sine misericordia, qui non fecerint misericordiam. Ergo v. 13.
in fascinationes & veneficia eleemosynæ alexiphari-
macum sunt.

§. II.

LAudem insuper comparant eleemosynæ, famam Eleemosynæ
colligunt gloriam conciliant, immortalitatē man-
nē laudem
dant. Canit Hebreus psalmes: Incundus homo, qui mise-
comparat
retur & commolat, disponet sermones suis in iudicio, quia in
æternum non commovabitur. in memoria æternâ erit justus, ab
et peren-
niant.
Psal 111.
hæc auditio mala? Ita in ignem æternum. Auditio
profrus mala, auditio longe pessima, quia æterna. Ab
hac sibi non metuit sincera in pauperes liberalitas.
De judge Christo per eleemosynas placando in-
signiter Chrysostomus: Magnum ille judicem, inquit; Chrys. 10. 5.
ars rhetoris nulla decipit, nullus potius mitigatur, di hom. 6. de
gnitati non cedit. Hic vero judicem exorabimus & placabi-
pœnit. mibi
mus. pag. 736.

mus. Responde iudicii priusquam in pretorium veniat. Da in opere pecuniam & judicem mitigasti. Penitentia sine eleemosynâ mortua est, & sine plenis volare nequit, non habens eleemosynæ pennas.

*Et quantum erit gloria, ab illo iudice humanissimè invitari. Venite benedicti, percipite regnum. Quos ad eò amanter vocat? Misericordes. Sed ubi virtutum ceterarum encomia? Tacentur, non quod eæ suum sibi præmium non habiture, sed quod primum debeatur misericordiæ. Olim in gymnasii Societatis IESY, non solum libellus aureus in præmium, sed etiam ex amaraco fertum in victoriæ signum dabantur juveni principibus. Mos laudabilis, & velim revocatum. Christus in supremo iudicio, non tantum misericordibus præmium, ut ceteris dabit: *Percipite regnum; sed insuper etiam orbe universo spectatore, misericordes coronâ pæctili donabitis, cum insigni laude. Hæc amaraci corolla non defluet, non marescit, virebit æternum. In memorâ æternâ erit justus. Quid operosius, quid ardenterius, quam celebritatem & nomen querimus? Eleemosynæ perennant, eleemosynæ consecrant æternitati; ab eleemosynâ nomen usquequaque præclarissimum venit.**

*Anis annos
40. in flui-
diorum in-
fleuratio-
ne.*

*Psal. 111.
v. 7.*

*Ecclesi. c. 44.
v. 9. &
seqq.*

*Psal. 111.
v. 9.*

*Iob c. 13.
v. 12.*
*Greg. l. 11.
Mor. c. 17.
mibi pag.
74.*

*Ecclesi. c. 31.
v. 11.*

*Tabitha
eleemosynæ
enarrat omnis
Ecclesia.*

Tabitha, seu Dorcas, Christi discipula in Ioppe, memoriam sui non marmori, non æri, non chalybi curavit incidi, nihilominus eleemosynas illius enarrat omnis Ecclesia sanctorum. Hæc enim erat, beato Lucâ teste, plena operibus bonis, & eleemosynis, quas faciebat. Postquam igitur Tabitha mortalitati cessit, miserunt Ioppenses, qui principem Apostolorum accerserent. Cum advenisset Petrus, duxrunt illum in coenaculum, & circumsternerunt illum omnes viduae flentes, & ostendentes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis Dorcas. Hæc pauperum comploratio

A Petrum adeò commovit, ut mortuam revocaverit ad vitam. Siquidem quod Apostolorum Acta testantur: *Assignavit eam vivam. Ita leipsum Dorcas ad immortalitatem consecravit eleemosynis.*

Anno quadringentesimo vigesimo septimo Paulinus Nolæ Antifites, id facinoris per liberalitatem auctor est, quod orbis etiamnum miratur & adorat. Paulinus gente nobilis, vir consularis, illustris facundia, magnarum opum, insignis formæ, Philosophia & Theologia egredi imbutus, oratione tam soluta quam ligata scripsit multa, sed nec profapia, nec forma, nec opulentia, nec cruditas, neque facundia tantum ei auctoritatis, famæ, celebratissimæ glorie conciliarunt, quantum una atque unica misericordia. Nam Paulinus positus fascibus Christi amore pauper è dñe, monachum egit. A cuculo ad mitram vocatus, mensa frugalissima contentus, quidquid de cetero annuorum redditum habuit, in pauperes erogavit laudatissimâ prodigalitate. Iamque in fundo suspirant opes, nec restabat, quod expenderet. Eo ipso tempore vidua filium ab hoste captum pretio redimi posseculavit. Paulinus æris inops præter seipsum, apud le nihil inventi: Mea mater, inquit, quod dare possum non habeo. Hoc age, meipsum accipe: tui juris me profite: Vende, & in servitium trade: hec una superest ratio liberandi filii. Femina jocari præsumit arbitra serias preces iteravit: At ille, ut erat eloquentissimus, dubitanti feminæ persuasit, ut sibi credere auderet, quamvis nec tum quidem suis ipsa oculis id satis crederet. Vnâ igitur profecti sunt in Africam, quod Vandali Campaniam vastantes vidua filium abduxerant. Hic vidua Guntharii regis generum accedens, filium reddi precibus infinito flagitavit. At barbarus erecto superciliosus: Sine litro, ait, hinc non abibit. Mox vidua: En, inquit, hunc hominem in filii vicem sisto. Regius gener ingenuo viri vultu delectatus, quam calleret aitem qualitatem. Colendi horti, respondit Paulinus. Gratissimum id fuit. Ita vidua filius in libertatem assertus: Ita Paulinus merx ipsa & mercator, pro homine se hominem vendit. Jam non liberalis, sed ipsa liberalitas. Has Paulini eleemosynas Eccl. obstatu pescit, & enarrat omnis Ecclesia sanctorum. In memoria eternâ erit justus. Nam eo ipso, inquit Gregorius, quo facta sua solitus Dei oculis imprimi, omnes sue memorie in eternitate figit. Paulinum pæne omnis priscorum Patrum senatus laudat. De morte Paulini Vranius, quendam de vita Antonius Gallus, qui humanioris litteraturæ ipsi præceptor fuit. Paulinum Ambrosius, Hieronymus, Gregorius Magnus, Gregorius Turonensis laudant. Eudem Prosper, Eusegius, Venantius Fortunatus, Severus Sulpitius depredant. Quantu hunc virum Augustinus fecerit, testantur ejus epistola, trigesima secunda, trigesima quarta, sexagesima quinta, ducentesima sexagesima, & liber primus de Civitate Dei, caput decimum; Paulino l'brum de curâ agendâ pro mortuis Augustinus inscript. Paulinus Roma in æde divi Bartholomæi, quem in illâ sepulchrali quiete socium habet, est conditus. Eleemosynas autem illius Eccl. enarrat omnis Ecclesia sanctorum.

S. III.

Eleemosynæ sunt immortales amaranthi; libera litas in pauperes nobilissimus amaricini liquor est, cælo terraque fragrans; misericordia æterni nominis parens est.

Eberhardus avita majorum nobilitate illustris, ex Hilpostainiorum Comitum prosapia natus, in sacrâ divi Benedicti familiâ le Deo devotus. Iamque Abbas Biburgi, in peregrinos & pauperes mira liberalitatis fuit, nec ullum facile sine beneficio dimisit. Bi burgense hoc cenobium miles adiit ex itinere, & in egeno

hero suo ad reficiendas vires precarium vitum penitit. Prefectus rei vinariae, vir cetera pius ac religiosus, dum minum officiose recepit in cenobium, famulo pro fortibus relicto. Hic mora impatiens, & inhumaniter, ut sibi videbatur, exclusus, Ratisbonam abiit. Intellexit hoc Eberhardus, & mox monachum penoris procuratorem jam senem, quique proprie fanguinem miserat, Ratisbonum pedibus iussit inseque, & ei deferre vinum, cui negasse inhumanus. Miles jam urbe ingressus, & monachi sua causa fatigati sortem miseratus, obstupuit ad tam insolitam benignitatem: oblatum vero vii calicem prouissimis manibus accepit. Calix aeterno dignus pretio, five jubentis species misericordiam, five obedientiam parentis. Hic idem Eberhardus ex Abbatie Archiepiscopus Salisburgensis omnes cogitationes ad vita innocentiam compositus, miseros omni ope, confilio & auxilio praesens absens sublevavit; pauperum ulcerorum & elephantiacorum tuguria per se coram adiit, & revisit, vicitus & morbi subidia benignissime prebeat: sorores, sanem, vomicas, taboque fluentes artus ipse conrectavit, nihilque pratermissit offici, quod ab infinito quoque non sine fastidio & horrore praestat soler. Quis Eberhardum Comitem noster, ni scipsum caelo terraque notum fecisset tam praelarâ in egenos liberalitate? Hinc etiam illud Eberhardus obfutusendum ausus. Die quadam tugurium ingressus, hominem leporum in eo decumbentem reperit, cumque, si quid vellet, interrogavit. Cui leprosus, Eucharistam desidero. Mox allata, & ab Eberardo in leprosi os immissa est. At aeger vix ingestam cum vomitu velut naufeans rejecit. Eberhardus manum supposuit, vomitum exceptit, & in honorem Sacramenti tam eundem expunctione ipse glutit. Die postero ad eundem revisurus non inventum hominem, dixeruntque vicini a multo tempore neminem lepororum in ea dominica habitat. Ita satis perspectum est, leprosi formam induisse Christum, qui suorum fidem ac constantiam sic solet experiri. In memoria aeterna & ita iustus, ab auditio malâ non timebit.

Aug. in ps. 40. v. 4. Quapropter, inquit Augustinus, oculi Christiana si de in hac promissa erige; non te deserit Deus in terra & aliquid promittit in celo: promissum habes vite presenti & future.

C A P V T I X.

Eleemosynas dare, Sanctorum omnium contentissimum fuit studium.

Chap. c. 5. v. 14. IN sacris carnisibus Salomonis sponsum celestem sponsa varie dilaudans: Manus illius tornasiles, inquit, plena hyacinthis, ornata gemmis & annulis. Qui manus haber plenam, prius manum evacuat, quam aliud eam recipiat. Exemplo id monstramus: Qui dexteram numeris aureis impletit, non ante herbas odoriferas recipits, quam humeros aureos deposituerit, aut excidere permisit. Christus, qui manus habet plenissimas, a nobis stipem accepere, & illam supremi iudicij die coram orbe vult extollere: Deditis mihi; accipiet a vobis. Si ergo stipem a vobis accipiat, necesse est prius plenas manus excutiari. Atqui manus illius plene gemmis, oppleta hyacinthis, quam igitur ratione accipiet aliquid a nobis? occasionem querit, quam manus plena in nos prius evacuet. Hic dare jucundum est, si plus, quam dederis, accipias. Sic nemini non facilium erit ac gratissimum dando dilectare.

Hoc omnes amici Christi, hoc sancti homines probè sciverunt. Eam ob causam contentissimum studiis, id unum egerunt, ut quidquid possent, Christo darent, pro iis decuplo, centuplo, millecuplo, plura re-

Tom. II.

Acepturi, pro plumbo aurum, pro vitrigemmas, pro silicibus uniones, pro quisquiliis margaritas, pro crenpudiis latifundia posse furi. Dederunt pauperibus, & thesauro non habent in celo. Hoc hominibus sanctis hominibus exploratissimum fuit nil gratis dari Christo: propterea certarunt, qui alter alterum largiendo vinceret, reculas suas velut viles herbulas affectu gradi, miseratione magna, dederunt opulento & pauperi Christo, & decedentes interim hyacinthos coligerunt.

Atque istud hoc capite dicimus, contentissimum omnium Dei amicorum & sanctorum hominum studium fuisse, sua pauperibus largiri.

S. I.

Diversa prorsus fuerunt hominum sanctorum studia. Inte hos ille magis solitudini ac silentio, iste corporis castigationi ac jejunis impensis vacavit; hic legendio, ille contemplando sece crebrus exercuit; hic labores manuarios, iste intentionem animi ardenti complexus est: orationibus & eleemosynis propensissime vacarunt omnes. Canit Ecclesia: Omnes Sancti, quanta pax! Liceat inscribere, modo piè dicere: Omnes Sancti quanta compassi! In hoc uno sibi omnes simillimi, omnes, omnes; Disperserunt & dedec- ral. 11. runt pauperibus: iustitia illorum manet in seculum v. 9. saeculi.

Patientie magister Iobus de seipso: Ab infantiâ meâ, Job. c. 31. inquit, crevit mecum miseration, & de utero matris meæ v. 31. egressa est mecum. 1. Si despici præteruentem, eò quod non ibid. v. 19. habuerit indumentum; & absque operamento pauperem. 2. Si v. 20. non benedicerunt mihi latera epi; de velleribus ovium meum talefactus est. 3. Si negavi, quod volebant pauperibus, & v. 16. oculos vidue expectave feci. 4. Si comedii buccelam meam so- v. 17. lus, & non comedit pupillus ex eâ. 5. Foris non mansit peregrine, ostium meum viatori patuit. Hoc de sanctis omnibus rectissime dixeris. Ab infantiâ eorum cum ipsi crevit miseration, & ab utero eum illis egredia est. Hinc eorum plurimi seipso suis etiam vestibus spoliarunt, ut mendiculos algentes tegerent.

*Zach. Lip.
per al. die 10.
Januarii.*

Anno quadragesto quadragesto nono Constantinopolis sacerdos, & illius Ecclesie, & eorum fuit Martianus, cum quo sanè ab infantiâ crevit miseration. Hic vestes suas pauperi dagurus sollicitè prius circumspexit, an sine arbitrio id facere licet. Ita non solum misericordiam habuit, sed vanâ gloriam ne haberet, jugulavit. Sed viri sanctimonianam Deum tanto minus latere voluit, quam magis illa lucteras que-
vit. Siquidem Martianus dum ad aram ficeret, sub grana sacrificantis auream vestem induitum habere vi-
fus, & ideo apud Patriarcham accusatus est quatinus
vix innocens. Cum enim ille diduxisset vestem, insolens
viri nuditas apparuit. Nec difficultate fuit conjectura ve-
stem auream a reginâ Misericordia submissam. Huic
recens addo.

Anno millesimo quingentesimo nonagesimo septi-
mo Panormi civis primarius, qui Dominicum illud
(Quod unum ex minimis mensuris, mihi fecisti) alè animo
imbiberat, uni pauperem vestes sua omnes donavit,
certissimum habens Christum ab eo vestiri, qui ve-
stisset pauperem. Neque levius pretii fuerunt ha-
vestes è quibus solum pallium, ducentis anteis exti-
mabantur.

*Annales
Societ. Iesu
dicto anno.
Matt. c. 25.
v. 40.* Idem fecerunt Sanctorum plurimi, qui vestibus
quas suo corpori detraxerant, frugibes egenorum at-
tus velarunt. Fecit hoc Philippus Neri. Fecit idem
Arelatensis antistes Caesarius, qui etiamnum septennis
puer pauperibus modò palliolum, modò thoraculum,
aliisque vestimenta dedit liberalissime: domi à paren-
tibus ob id rigidâ quaestione habitâ, resipidit, prater-
euntes, ignotos homines abstulisse. Ide Egidius Ab-
bas fecit, quia tunicam exxit, ut ea pauperem agrotum
tegeret velarunt.

*De his 24.
Lippelio,
Franc. Ha-
rckis, Ba-
ron. 10. 8.
Plurimi
Sanctorū
suis velli-
bus frig-
es ego-
rum artus*